

Gazeta

ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVI nr. 778

vineri 27 noiembrie 1964

8 pagini 25 bani

CENTENARE

■ Se împlinesc o sută de ani de când a luat ființă cea mai veche instituție de învățămînt secundar din orașul Ploiești, școala care poartă astăzi numele marelui nostru scriitor I. L. Caragiale.

La sărbătorirea unui veac de existență, colectivul didactic al școlii își manifestă hotărîrea de a munci neostentiv pentru a continua valoroasele sale tradiții și pentru a răspunde cu cinste cerințelor pe care partidul, statul și întregul popor le pun astăzi în fața învățămîntului nostru.

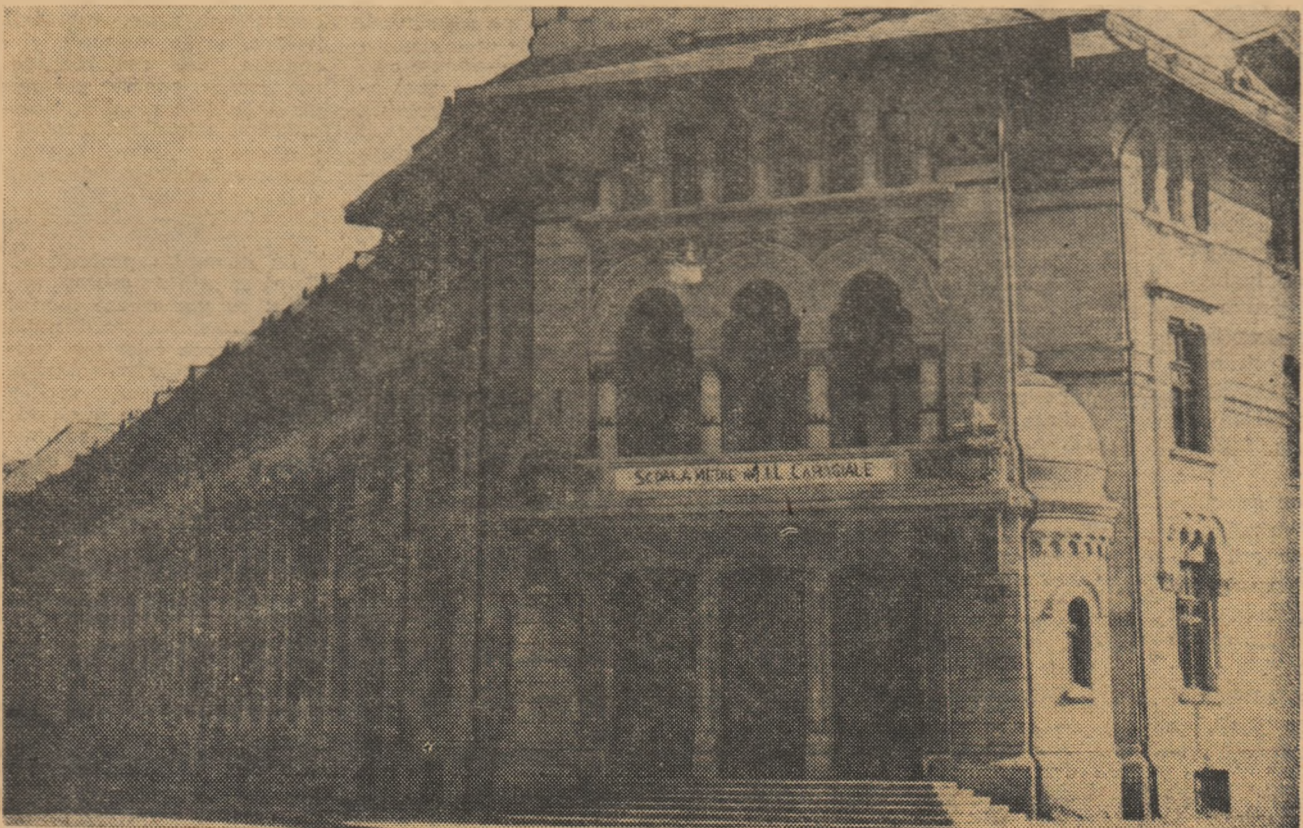
(Publicăm în paginile II și III, articole închinete acestor sărbătoriri)

■ Și colectivul didactic, elevii și absolvenții grupului școlar comercial „Nicolae Kretzulescu” au trăit în aceste zile o mare bucurie — aceea a sărbătoririi centenarului școlii lor.

Intr-o telegramă trimisă C.C. al P.M.R. și guvernului R.P. Romîne, corpul didactic și elevii grupului școlar își exprimă recunoștința față de grija permanentă pe care partidul și statul o poartă învățămîntului, angajîndu-se totodată să contribuie prin activitatea lor la dezvoltarea activității comerciale.

Grupul școlar „Nicolae Kretzulescu” din Capitală

Clădirea Școlii medii nr. 1 „I. L. Caragiale” din Ploiești

Tinerii arheologi din Celei

În curtea Școlii generale de 8 ani din comuna Celei, raionul Corabia, la capătul unui șanț proaspăt săpat, adînc de aproape un metru, sînt adunați ciorchine un grup de elevi. În mijlocul lor, profesorul de istorie. Stau aplecați și privesc curioși cilindrul mare de argilă înfipt în pămînt.

— Ce este? — îi întrebăm.

— A, e o fîntînă romană! — sare cu răspunsul un băiat din grup. Tocmai din secolul III al erei noastre. A fost descoperită săptămîna trecută. Vedeți, și noi am ajutat la săparea acestui șanț.

— Am găsit și o amforă lingă ea — adaugă mîndru un altul. E grozavă, aproape intactă. Mult mai bine conservată ca cele găsite pînă acum.

— Spunea un tovarăș arheolog de la București — a ținut să ne informeze o școlăriță cu ochi neastîmpărați — că lingă fîntînă este, probabil, o locuință romană. Așa se pare, căci s-au descoperit și câteva obiecte casnice. Abia aștept să începă săpăturile!

Școlarii s-au aprins, nu glumă. Care mai de care se grăbește să vină cu cite o explicație, să ne spună ce a descoperit în ultimul timp. Fiecare din ei înțelege cit de frumoasă și importantă este munca arheologică, cunosc însemnătatea pe care o are fiecare obiect găsit și de aceea semnaleză profesorului tot ce descoperă ei înșiși pentru ca acesta, la rîndul lui, să-i informeze pe specialiști. Participarea lor la aceste acțiuni i-a ajutat să cunoască bine trecutul satului lor. Ca niște adevărați ghizi, se oferă, cu amabilitate, să ne conducă prin istoria îndepărtată a locurilor pe care astăzi este școala unde învață.

Astfel am aflat că aici a fost cîndva, pe vremea lui Traian, un castru, că pe drumul din fața școlii — „drumul de piatră”, cum îi spun localnicii — trecea odinioară un drum roman care, pornind de la Cetatea Sucidava, din marginea comunei lor, se îndrepta spre Caracal și de

acolo spre Transilvania. Știu cumva micii noștri ghizi și cînd a fost construit drumul? Ce mai întrebare! Cum să nu știe? Doar sînt niște pasionați arheologi care nu lasă nimic nelămurit. Sub Constantin cel Mare. Vreți argumente concrete? Le au. Anul trecut au găsit un stîlp de kilometraj („miliarium” le-a spus profesorul de istorie că se numește), pe care era gravat numele lui Constantin cel Mare și data cînd s-a construit drumul.

Acum, recent, au fost scoase la lumină fîntîna și o seamă de obiecte folosite în gospodăriile romanilor: vase, linguri etc. Cu siguranță că, de îndată ce cercetătorii de la București vor începe săpăturile, va ieși la iveală și locuința romană. Pînă atunci, pasionații „arheologi” de la școala din Celei dau zilnic tircoale locului cu pricina, nerăbdători și curioși să afle ce se ascunde sub stratul gros de pămînt.

Cît privește fîntîna de care pomeneam mai sus, nici n-o să credeți: în curînd elevii vor bea apă din ea! S-a hotărît să fie amenajată — păstrîndu-i-se, firește, forma — astfel ca să poată fi folosită. Să bei apă dintr-o fîntînă romană! Nu oricine are norocul acesta. Nu-i de mirare că școlarii din Celei sînt tare mîndri de acest lucru, ca de altfel de toate cele descoperite, de întreaga istorie a comunei lor.

Și am mai aflat ceva, de data aceasta de la profesorul lor. Anume, că pasiunea elevilor pentru arheologie o poți constata și în catalog: toți au la istorie numai note mari și foarte mari.

Păcat că de pasiunea pentru arheologie a elevilor și a profesorului care îi îndrumă nu s-a molipsit pînă acum și colectivul didactic al școlii! Numai inițiativa trebuie, pentru că piese sînt. De ce n-ar lua exemplul celor din comuna Orlea, la trei kilometri depărtare, care au organizat un muzeu de toată frumusețea?

M. V.

ȘCOALA MEDIE „I. L. CARAGIALE” DIN PLOIEȘTI

Străvechi tradiții

Acum mai bine de un veac, în cuprinsul orașului Ploiești, cel de-al 4-lea oraș din țară ca număr de locuitori, se nascuseră, alături de cele câteva ateliere de tăbăcărie, lăcătușărie, sticlărie sau cojocărie, câteva întreprinderi: o rafinărie de petrol, două mici fabrici de ulei etc. Pentru copiii lucrătorilor din aceste modeste întreprinderi au luat ființă în vremea aceea, ca urmare a politicii progresiste, desfășurată de Al. I. Cuza, două școli primare. În localul uneia din ele — Școala primară de băieți nr. 1 — s-au deschis în anul 1864 cursurile unui gimnaziu cu două clase ai cărui elevi au fost recrutați în urma unui examen. Aceasta este obârșia celei mai vechi școli de grad secundar din Ploiești, Școala medie „I. L. Caragiale”. De atunci și până astăzi, de-a lungul celor o sută de ani a căror împlinire o sărbătorim zilele acestea, școala a cunoscut o istorie bogată în fapte.

Mutat în anul următor într-un nou local, construit în bună parte prin contribuția părinților, gimnaziul a înregistrat, de la an la an, un progres lent, dar hotărât. A crescut mereu numărul profesorilor și, mai ales, calificarea lor, calitatea muncii pe care o desfășurau. Dezvoltarea industriei petroliere prahovene și construirea primelor căi ferate care legau orașul cu capitala și apoi cu Transilvania și Moldova au creat condiții care au facilitat, transformarea gimnaziului în liceu, fapt produs în anul 1878, când, după cum menționează documentele vremii, încep cursurile primei clase de „curs superior”.

Nevoia de cadre pentru economia în plină dezvoltare a orașului a făcut ca școala să se bucure de o atenție mereu sporită din partea celor ce răspundeau de organizarea și subvenționarea ei. Pe de altă parte, renumele pe care deja începuse să și-l formeze a făcut ca mulți părinți să vină din alte localități — Tirgoviște, Buzău, Pitești, Călărași, Giurgiu — pentru a-și da copiii la școala din Ploiești.

Cresterea populației școlare a ridicat din nou problema localului, care devenise neîncăpător încă de la 1889. Din nou a intrat în funcțiune „colecta publică”, de data aceasta în vederea construirii unei clădiri impresionante, care a fost însă distrusă în cea mai mare parte de bombardamentele din timpul celui de al doilea război mondial și refăcută abia după 23 August 1944.

În anii care au urmat eliberării patriei noastre s-a înregistrat o creștere simțitoare a numărului de elevi, ca urmare a deschiderii porților învățământului de grad secundar pentru toți fiii oamenilor nuncii.

Răsfoim cu emoție paginile îngălbenite de vreme din arhiva școlii. Dosarul ce poartă pe copertă data 1864 ne face cunoscut că, în primul an de existență a acesteia, cele două clase ale ei numărau 37 de elevi: 19 în clasa I, 18 în clasa a II-a. Să comparăm aceste date cu cele din registrele noastre de astăzi. În ziua de 15 septembrie a anului 1964 — după o sută de ani — registrul de evidență a elevilor înscrși în școală cuprinde numai la secția de zi 2248 de elevi, la care se adaugă cei 669 de elevi ai secției serale. Din 1948 și până în anul centenarului au absolvit cursurile 2 838 elevi, adică mai mult de o treime din numărul celor care le-au absolvit între 1864 și 1948, într-o

perioadă de 84 de ani. Este o dovadă concludentă a grijii partidului și guvernului nostru pentru instruirea și educarea tinerelor generații, a interesului și dragostei poporului pentru învățatură.

Ca toți elevii patriei noastre, elevii Școlii medii „I. L. Caragiale” din Ploiești se bucură din plin de minunatele condiții create învățământului în anii puterii populare. În fiecare toamnă îi întâmpină profesori cu o bogată experiență didactică sau tineri pedagogi cu o temeinică pregătire de specialitate, care se bucură de o binemeritată apreciere pentru competența lor, pentru stăruința și dragostea cu care își îndeplinesc îndatoririle. Ei dau mai departe și urcă pe noi trepte tradiția înaintașilor lor, profesori renumiți care au pregătit zeci de generații. Colectivul didactic de astăzi își amintește cu dragoste și respect de numele lui Ioan Romanescu, primul dascăl de română, latină și istorie al școlii sau de Nicolae Crapelianu, profesorul de matematică al celei dintâi promoții a gimnaziului. De școala noastră se leagă numele unor mari personalități din istoria culturii românești: — numele lui Nicolae Iorga sau Eugen Lovinescu, ale lui I. Al. Bassarabescu, Ștefan Bezdechi, Eugen Ludwig, Gheorghe Munteanu-Murgoci, dr. Danielopol, Manicati, Grigore Orășanu, Theodor Raica, Emil Plavian, Virgil Teodosiu, I. Cr. Dănilescu, Stoica Teodorescu etc. Ei au muncit cu entuziasm, cu dragoste pentru nobila lor meserie și au transmis elevilor, o dată cu bogate cunoștințe, dragostea de țară și de popor.

Din învățatura acestor dascăli s-au adăpat elevi nu mai puțin străluciți. Printre ei se numără în primul rând marele Caragiale, pe care registrul anului 1864 îl menționează ca elev în clasa a II-a a gimnaziului și care, în 1867, semnează cererea pentru eliberarea certificatului de absolvire. În filele cataloagelor îngălbenite de vreme apar multe alte nume care au devenit mai apoi iarg cunoscute prin contribuția de seamă adusă la dezvoltarea științei, a literaturii, a artelor noastre. C. I. Parhon, Ștefan Popescu, Geo Bogza, Paul Constantinescu sînt numai câteva dintre acestea.

Valoroasele tradiții ale școlii sînt continuate și ridicate astăzi, în condițiile regimului nostru democratic-popular, pe culmi mereu mai înalte. Profesorii școlii se străduiesc să-i ajute pe elevi în însușirea cit mai profundă a cunoștințelor, să le formeze bazele unei serioase culturi generale, să-i pregătească temeinic pentru viață. În cele două decenii care au trecut de la eliberarea patriei noastre au absolvit cursurile mulți tineri care s-au afirmat ca studenți străluciți, ca ingineri, medici, profesori etc., remarcându-se nu numai prin pregătirea lor multilaterală, dar și prin etica lor înaltă, prin conștiința datoriei lor de cetățeni și caldă lor dragoste față de patrie, față de popor.

Împlinirea unui veac de existență a școlii are pentru noi, slujitorii ei, ca și pentru elevii noștri, nu numai valoarea unui eveniment de seamă întâmpinat cu sentimente sărbătorești, ci și semnificația unui imbold la o activitate mereu mai rodnică, mai susținută, pe măsura înaltelor tradiții ai căror continuatori sîntem chemați să fim.

prof. ASPASIA VASILIU
directoarea școlii

Caragiale elev

Biografia lui I. L. Caragiale în anii lui de învățatură este strîns legată de școlile ploieștene.

La vîrsta de 7 ani, în 1859—1860, îl aflăm ca elev în clasa I a școlii primare. Are ca dascăl în această clasă pe N. Calebunescu. Nu știm ce rezultate va fi dobîndit atunci, dar s-a păstrat „matricolul” din clasa a II-a, cînd l-a avut ca dascăl pe Zaharia Antimescu, literat cu pretenții, membru în multe „comiții și comitete”. Din cercetarea documentelor rezultă că la examenele date la finele semestrelor I și II, precum și pe anul întreg, a obținut la „gradul de învățatură” calificativul „E”, care desemna cuvîntul „Eminență”.

În clasa a III-a, în anul școlar 1861-62, Caragiale îl are ca dascăl pe vestitul Bazil Drăgoșescu, a cărui amintire frumoasă o va păstra toată viața, iar în clasa a IV-a, în anul școlar 1862-63, pe institutorul M. I. Georgescu. Și în acest an obține la examenul de la finele semestrelor I și II, ca și la examenul de la finele anului, la toate obiectele de studiu, calificativul cel mai înalt.

O dată cu terminarea cursurilor primare, cum în Ploiești nu exista încă un gimnaziu de stat, Caragiale fu înscris la institutul particular „Pavel Eliade”.

Anul școlar 1864—65 are o deosebită importanță în viața culturală a orașului Ploiești: este anul în care se înființează gimnaziul ce-și va deschide porțile la 31/6 noiembrie. Elevul Caragiale Ioan se retrage de la institutul „Pavel Eliade”, îndreptându-se către foștii săi învățători pentru a-i elibera certificatul de absolvire și se înscrie în clasa a II-a a gimnaziului. Aici are ca dascăli figuri bine cunoscute în istoria tăcuturilor învățămîntului ploieștean: la limba română pe profesorul I. Romanescu, care mai predă latină, istoria și geografia, la matematici și științele naturii pe N. Crapelianu, la limba franceză pe Augustin Pique, la calligrafie pe pictorul Iosif Walenstein. În clasele II și III obține rezultate foarte bune, notate prin calificativul cel mai înalt: „Prea bine”. În clasa a IV-a, ultima a gimnaziului, este calificat al cincilea.

În modestele săli de clasă ale unui modest gimnaziu, cîțiva profesori anonimi au dăruit ceva din mintea și din sufletul lor celui care s-a ridicat prin operele sale pe marile culmi ale literaturii.

Prof. N. I. SIMACHE

Laboratorul de chimie

Laboratorul de fizică

Lecții de fizică ieri și azi

La școala care poartă azi numele lui I. L. Caragiale, primele cunoștințe de fizică s-au predat în anul 1865—1866, în cadrul așa numitor lecții de „științe naturale”, în cite 3 ore pe săptămînă, la clasa a III-a. Ele erau chemate să lămurească elevilor cele trei stări ale corpurilor, greutatea și căderea acestora, „înotarea lor în apă și în aer”, precum și noțiunile de căldură, magnetism și electricitate. În anul școlar următor, în clasa a IV-a, profesorul George Ghimbășanu preda „dezvoltarea mai largă a noțiunilor deșteptate în clasa a III-a”, explicînd „mișcarea corpurilor”, „compunerea puterilor ce lucrează asupra unui corp”, „mașinile cele mai simple”, căldura și efectele ei, magnetismul, busola, electricitatea și electromagnetismul, „telegrafia electrică”, dînd noțiuni despre formarea și propagarea sunetului și despre „celeritatea lui”, despre natura și propagarea luminii, despre „reflexiunea și refracțiunea” ei, ca și noțiuni de meteorologie. Materialul didactic care slujea la clarificarea acestor cunoștințe era alcătuit dintr-o „mașină electrică”, o busolă și o nivelă, obținute din donații.

Au trecut o sută de ani. În locul „înotării corpurilor în apă și în aer” elevii de astăzi învață despre efectul fotoelectric, despre radiorecepție sau despre structura atomului. „Mașina electrică” de odinioară a dispărut de mult din laboratorul școlii.

Locul ei l-au luat sute de aparate moderne care răspund celor mai înalte exigențe ale predării: aparate de proiectare (folosite la proiectarea unor filme despre oscilații și unde, tuburi electronice, structura materiei etc.), aparate de radiorecepție și radioemisie, aparate pentru experiențe de mecanică, acustică, optică, electricitate. Pentru experiențe referitoare la structura atomului, laboratoarele școlii sînt dotate cu camere Wilson, contoare Geiger — Müller, spintariscoape etc.

La dispoziția profesorilor de fizică se află un cabinet de lucru dotat cu numeroase lucrări de specialitate. Aici se documentează ei asupra celor mai noi probleme legate de temele pe care le dezbate în lecții, aici verifică experiențele pe care urmează să le facă în clasă, aici se întrunesc pentru a dezbate aspectele metodice.

Folosirea largă a acestor condiții a făcut ca elevii școlii să obțină succese tot mai mari în studiul fizicii. Ei s-au remarcat adesea la olimpiade, la examenele de intrare în învățămîntul superior, ca și după intrarea în producție în întreprinderile ploieștene — uzinele „1 Mai”, rafinăria „Brazi” etc. — unde prin munca lor, prin rezultatele pe care le obțin, prin întreaga lor conduită fac cinste școlii și profesorilor lor.

prof. TRAIAN POPESCU

Lección

Predarea limbilor străine

Nu prin traducere, ci prin conversație

Se știe că studiul unei limbi străine se poate realiza pe două căi: logică sau intuitivă. În primul caz elevul gândește în limba maternă și, pentru a se exprima în limba străină, recurge la traducere, fiind obișnuit să se folosească de limba străină numai prin intermediul limbii materne. Cu alte cuvinte, gândirea elevului rămâne legată de limba maternă, accentul punându-se pe traducerea dintr-o limbă în alta. Limba străină se însușește astfel lent, anevoios. Spre deosebire de studierea logică a unei limbi, însușirea intuitivă a acesteia se bazează pe faptul că elevul gândește direct în limba străină, atenția fiindu-i îndreptată asupra conținutului de idei. El nu mai traduce dintr-o limbă în alta și nu-și mai supune exprimarea unui control conștient. Faptul că o limbă străină se învață foarte ușor în cea mai fragedă copilărie se explică tocmai prin aceea că la această vîrstă copilul învață să gîndească în limba străină.

Așadar, pentru a obține cele mai bune rezultate în munca lui, profesorul de limbi străine este chemat să-i ajute pe elevi în formarea unei legături directe între gândirea lor și limba respectivă, să le dezvolte vorbirea interioară în această limbă, fără de care nu este posibilă nici exprimarea orală. Or, vorbirea interioară într-o limbă străină se formează mai ales în condițiile audierii altor persoane care o vorbesc, precum și în condițiile unei continue practici proprii.

Experiența dobîndită în ultimii ani în predarea limbilor străine ne arată că se poate renunța aproape complet la traducere, atît în timpul verificării cit și la expunerea noilor cunoștințe. În aceste condiții, textul din manual nu mai este un fel de scop în sine, cum era odinioară, ci devine doar un pretext de conversație. Nu ne mai interesează aproape deloc versiunea românească a textului (deși continuăm să cerem sporadic, prin sondaj, unele traduceri), ci urmărăm ca elevii să-i înțeleagă conținutul direct, fără să mai fie nevoiți să-l traducă și angajăm cu ei, pe marginea textului, discuții pe care căutăm să le facem cît mai atractive. Așadar, centrul de greutate al orelor de limbi străine se deplasează de la text pe conversație, pentru ca elevii să se simtă în mod nemijlocit în climatul natural al limbii studiate și pentru ca, puțin cîte puțin, auzind-o și încercînd s-o vorbească, ei să înceapă a gîndi direct în această limbă, înlăturînd balastul inutil al exercițiilor de traducere.

Conversația în limba străină se impune chiar din primul moment al predării noilor cunoștințe, înainte de lectura model a textului. Această primă parte a conversației, cunoscută sub numele de conversație introductivă, reține pe bună dreptate atenția cadrelor care predau limbile străine în scolile noastre de cultură generală, intrucît s-a dovedit că atunci cînd este inițiată și condusă cu iscusință, ea constituie un procedeu de mare valoare pentru însușirea noilor cunoștințe.

Îndeobște, conversația introductivă cuprinde trei elemente metodice, care sînt tot atîtea etape ale desfășurării ei: folosirea mijloacelor intuitive, povestirea profesorului și semnalarea formelor gramaticale. Mă voi ocupa, pe scurt, de fiecare element în parte.

Folosirea mijloacelor intuitive. Actualele manuale școlare de limbi străine sînt bogat ilustrate. De aceea, la aproape toate lecțiile pornesc conversația de la

ilustrațiile din manual, care de cele mai multe ori exprimă sugestiv conținutul textului. Încep de obicei conversația spunînd elevilor: „Regardez la gravure et dites ce que vous voyez”. După primirea răspunsurilor, intervin cu alte întrebări, referitoare la detaliile concrete ale ilustrației. Alteori aduc în clasă tablouri intuitive, organizînd conversația introductivă pe marginea lor.

În general, de ilustrația sau tabloul, în jurul cărora se poartă conversația se leagă un bagaj lexical nou — cuvinte și expresii necunoscute încă de elevi. Pe măsură ce ele apar în conversație le scriu pe tablă, fără însă a da și traducerea lor în limba română. De exemplu, arăt elevilor, în ilustrație, un dulap și scriu pe tablă „l'armoire”. Legarea acestui cuvînt de ilustrație face cu totul de prisos indicarea semnificației sale în limba română, căci ea apare în mod evident. Se înlătură deci, cu ajutorul ilustrației, necesitatea de a traduce unele cuvinte noi.

Pe lângă aceasta, ilustrația prezintă și avantajul de a favoriza o conversație introductivă plină de vioiciune. Atît ilustrațiile din manual, cît și tablourile aduse în clasă de noi trezesc interesul elevilor, îi determină să participe activ la conversație. Folosirea acestor mijloace intuitive creează astfel premise nu numai pentru o bună conversație introductivă, dar și pentru ca lecția în totalitatea ei să-și atingă scopul.

Povestirea profesorului. După ce am epuizat toate posibilitățile de conversație pe care le oferă ilustrația trec, aproape pe nesimțite, la expunerea conținutului textului care urmează să fie predat. Povestesc într-un ritm cît mai lent și mai expresiv cu putință, avînd grijă ca în propozițiile pe care le rostesc să includ cuvintele și expresiile noi pentru elevi. Caut ca într-o propoziție să introduc un singur cuvînt sau o singură expresie necunoscută, pentru a nu crea dificultăți elevilor.

Așa cum am procedat și la prezentarea ilustrației, scriu cuvintele noi pe tablă, pe măsura folosirii lor, cu deosebirea că acum le notez și semnificația, în special prin sinonime ori prin scurte explicații în limba studiată. Numai rareori, în cazurile cînd nu am altă posibilitate, recurg la traducerea în limba română.

Eventualele particularități de pronunțare pe care le prezintă unele cuvinte le explic, firește, o dată cu scrierea acestora pe tablă.

În tot cursul povestirii mă îngrijesc ca elevii să mă urmărească, să înțeleagă propozițiile pe care le rostesc. Ei înțeleg sensul cuvintelor noi din cele notate pe tablă, din context, din inflexiunile vocii, din gesturile și mimica mea. Pentru a avea certitudinea că sînt înțeles, pun întrebări de sondaj sau chestionez fugitiv întreaga clasă, fără însă a pierde din vedere continuitatea expunerii.

Semnalarea formelor gramaticale. Orice text din manual cuprinde, pe lângă un bagaj lexical nou, și forme gramaticale noi. E firesc, de aceea, ca în cadrul conversației introductive, o dată cu predarea lexicului, să semnalăm și formele gramaticale necunoscute încă elevilor pentru ca, atunci cînd vor trece la lectură, aceste forme să nu constituie un obstacol în înțelegerea textului.

S-ar putea obiecta că în conversația introductivă, pentru care dispunem de cel mult zece sau douăsprezece minute, nu avem

suficient timp pentru includerea explicațiilor de ordin gramatical. În realitate, însă, nu e vorba de explicații amănunțite, ci de simpla semnalare a formelor gramaticale noi. Povestînd, de pildă, textul „Le nid de chardonnerets”, strecor în povestire formele verbale „mettant” și „nourissant” și atrag atenția elevilor că e vorba de un timp nou pentru ei, participiul prezent, care are drept terminație caracteristică grupul „ant” și care corespunde gerunziului din limba română. Totul durează două sau cel mult trei minute; este însă suficient pentru a semnalarea elevilor participiul prezent și pentru ca, la lectura textului, ei să înțeleagă noua formă gramaticală.

S-ar mai putea ridica o obiecție: aceea că nu respectăm principiul metodic de a porni, în predarea noțiunilor noi de gramatică, de la identificarea fenomenului gramatical pe text. Dar dacă strecurăm fenomenul gramatical în povestirea conținutului textului și imediat după aceea îl identificăm în frazele folosite de noi, procedeu este același: și într-un caz și în altul am pornit de la identificarea fenomenului gramatical într-un context de limbă. Din punct de vedere metodic nu există nici o deosebire între identificarea fenomenului gramatical în text sau în povestire.

Practica mi-a arătat că avantajele folosirii conversației introductive în modul expus mai sus sînt deosebit de mari. O astfel de conversație stimulează curiozitatea și atenția elevilor, îi pune în situația de a auzi și memora cuvinte și propoziții noi, de a minui liber un vocabular variat, de a pronunța fraze construite în mod independent de ei înșiși, îi pregătește să înțeleagă textele din manual direct, spontan, chiar de la prima lectură, fără a mai apela la exerciții de traducere.

Prof. IONEL BANDRABUR
Școala medie „Ion Slavici”
Panciu

Experiențe sub îndrumarea atentă a profesorului

Procedee mnemotehnice

Trebuie să ne ferim de tendința unor elevi de a învăța în mod mecanic — acesta este un lucru bine cunoscut. Dar, după ce o lecție a fost bine înțeleasă și însușită, este util să indicăm elevilor și unele mijloace de memorare a ei, bineînțeles în așa fel încît ele să-i ajute efectiv, nu să reprezinte un balast.

În munca mea de predare a fizicii în clasele V-VIII am mereu în vedere acest lucru. Bunăoară, după ce am predat în clasa a VII-a lecția despre pirghii, am cerut elevilor ca, ori de cîte ori văd o unealtă sau alt obiect cu care se execută o lucrare, să caute a stabili care sînt punctele de aplicare a forței și rezistenței, ca și sprijinul. Ei s-au deprins ușor să găsească aceste puncte, dar întîmpinau greutăți în a stabili genul pirghiei. Plecînd de la ideea existentă în manualul de geometrie pentru clasa a VII-a — unde, pentru a-i ajuta pe elevi să rețină în memorie primele zecimale ale numărului π , se dă, ca procedeu mnemotehnic, o propoziție alcătuită într-un anume fel — am formulat și eu o propoziție: „Să reținem formula”, ale cărei inițiale — S.R.F. — amintesc respectiv termenii „sprijin”, „rezistență”, „forță”. Situînd inițialele respective la mijlocul unui tabel și compunînd apoi, pe acest tabel care se reține cu ușurință, variabilele respective, elevii n-au mai întîmpinat greutăți în stabilirea genului unei pirghii.

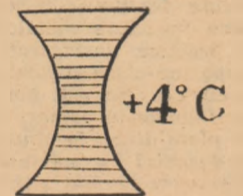
densitatea este raportul între masă și volum, pentru a-i ajuta să exprime cu ușurință în scris formula de dependență între aceste proprietăți am scris fraza „Memorăm, dacă vrem”, ale cărei inițiale amintesc respectiv termenii „masă”, „densitate” și

„volum”, stabilînd expresia $\frac{M}{D \cdot V}$

Pornind de la această expresie, pentru a afla masa, de exemplu, acoperim pe M. Constatăm astfel că masa este produsul dintre densitate și volum. Prin același procedeu aflăm că densitatea este raportul între masă și volum, iar volumul — raportul între masă și densitate.

O cale identică am folosit pentru a-i ajuta pe elevi să rețină formula care stabilește legătura între spațiu, viteză și timp în mișcarea uniformă sau, la clasa a VII-a, formula pentru aflarea cantității de electricitate.

În alte cazuri am recurs la desen. De exemplu, pentru mai buna fixare a cunoștințelor despre particularitățile dilatării apei, am utilizat următoarea figură, din care se vede clar că la 40° C apa are densitatea maximă și, deci, volumul cel mai mic.

Gr. I	R F	S	F R
Gr. II	F S	R	S F
Gr. III	R S	F	S R

Tot la fizică, de data aceasta în clasa a VI-a, la predarea lecției despre densitatea corpurilor, după ce elevii au înțeles bine că

Folosirea unor asemenea procedee, pe lângă faptul că ajută la păstrarea în memorie a cunoștințelor, contribuie și la înviorarea lecției, stimulînd interesul și atenția elevilor — cu condiția, desigur, de a nu apela la ele decît după ce elevii au înțeles bine problemele lecției, numai acolo unde se simte nevoia și unde pot veni realmente în sprijinul predării.

prof. ȘTEFAN CÎMPEANU
Chiperești-Iași

PREDAREA MUZICII

În școala de cultură generală

Muzica este una din artele cele mai accesibile vârstei școlare, deoarece face apel în mod direct la afectivitatea copiilor. Dintre toate ramurile muzicii, cea mai apropiată de specificul copilăriei este muzica vocală, pe care cei mici o înțeleg mai ușor datorită faptului că ea se caracterizează prin imbinarea melodiei cu textul. Și mai accesibilă este muzica pentru elevii de vârstă mică atunci când se combină cu mișcarea, sub forma jocului cu text și cânt sau a dansului.

Pornind de la aceste considerente, actualele planuri de învățământ și programe școlare aduc serioase îmbunătățiri în predarea muzicii la clasele I-IV, în special în ceea ce privește predarea primelor noțiuni de muzică și formarea educației muzicale.

În clasele I și a II-a, în cite două ore pe săptămână, li se transmit elevilor, pe cale oral-intuitivă (prin cîntece și exerciții impletite cu jocuri didactice muzicale) unele priceperi legate de elementele de bază ale limbajului muzical, pregătindu-se astfel fondul de reprezentări muzicale necesar pentru însușirea în continuare a cunoștințelor de muzică. O serie de cîntece recomandate de programă, cum sînt „Iepurașii”, „Șuieră sirenele” și altele, cu valori de doimi, pătrimi și optimi și avînd o structură ritmică clară, permit elevilor, dacă sînt predate pe baza unei metodici corespunzătoare (de exemplu, prin utilizarea, paralel cu cîntecul, a citirii ritmate pe silabe) să-și însușească oral-intuitiv valorile notelor pînă la șaisprezecime inclusiv. Învățarea după auz a aceluiași cîntec fi va conduce apoi pe elevi spre înțelegerea anumitor elemente melodice, cum sînt, de pildă, înălțimea sunetelor sau mersul suitor și coborîtor al melodiei.

O dată cu clasa a III-a începe o treaptă nouă în predarea muzicii — însușirea scris-cititului muzical cu ajutorul notelor. Prin aceasta se pune o bază efectivă studiului muzicii pe tot parcursul școlii. Din păcate, însă, unii învățători eludează prevederile programei în această privință, școlarii pregătiți de ei trebuind să li se predea de la început noțiunile muzicale atunci cînd ajung în clasa a V-a.

Probleme deosebite ridică orele de ansamblu coral (cite una pe săptămână) prevăzute de actualele programe. Pentru repertoriul concursului cultural-artistic al pionierilor și școlarii — în general pretențios și destul de încărcat — o singură oră de ansamblu pe săptămână pare neîndestulătoare. Totuși, experiența mi-a arătat că prin folosirea ei judicioasă se pot obține rezultate pe deplin satisfăcătoare.

Pentru a nu pierde nici un minut din ora de ansamblu, am organizat repetițiile cu două grupe de clase. Într-una din ele am inclus două clase a V-a și o clasă a VI-a, cu oarecare experiență de ansamblu coral, iar în cealaltă o clasă a VI-a, două clase a VII-a și o clasă a VIII-a. Am pregătit cu aceste grupe cîntecele „La alegere” pentru concurs, pentru ca atunci cînd se vor fixa și cîntecele obligatorii, care se învață la unison, să-mi rămîna pentru repetare numai lucrările repertoriului definitiv. Caut să asigur o bună disciplină de ansamblu, să aleg cîntece frumoase și apropiate de viața copiilor, ca „Drag mi-e cîntecul și jocul”, „Cîntec nou din Oaș” și altele, pe care ei le învață cu plăcere. În felul acesta, orele rezervate ansamblului școlar sînt suficiente realizării unei bune pregătiri a școlarii pentru concurs. Ar fi bine însă ca numărul de cîntece obligatorii să se reducă numai la două, întrucît pregătirea a cinci cîntece, așa cum se cerea pînă acum, prețind totuși mai mult timp.

În clasele mari se pun probleme mai dificile în legătură cu predarea istoriei muzicii. Țin să subliniez de la început că este aproape imposibil de a reuși să parcurgi în circa 30 de ore, așa cum prevede programa, întreaga istorie a muzicii. Cred că este necesar, de aceea, ca în planul de învățământ al școlii de 12 ani să se prevadă predarea istoriei muzicii în doi ani, în clasele a X-a și a XI-a, în clasa a XI-a adîncindu-se mai mult istoria muzicii românești. Dificultățile existen-

te în prezent în predarea istoriei muzicii sînt sporite și de lipsa manualului, a cărui apariție Editura didactică și pedagogică o amină în mod nejustificat de la an la an. În aceste condiții folosesc, pentru expunerile pe care le fac în fața elevilor, materialele bibliografice pe care le avem la dispoziție. Cer uneori și elevilor din cele două clase a X-a la care lucrez să facă, pe baza expunerilor mele și a unor materiale bibliografice indicate de mine în prealabil, cite o scurtă prezentare despre o temă sau un compozitor. Pentru a nu-i supraîncărca nu cer unui elev mai mult de o singură prezentare pe an și asigur de fiecare dată suficient timp pentru lucrarea ei. După prezentarea în fața clasei, timp de 10-15 minute, a unei lucrări și după completările mele, urmează audierea lucrărilor mai importante pe tema respectivă sau din opera compozitorului tratat. În acest fel elevii ascultă cu multă atenție nu numai arii din opere și operete, ci și unele părți din concertele, din simfonii, poeme simfonice, uverturi etc.

Socotesc că, pentru ridicarea nivelului la care se predă muzica în învățământul de cultură generală, se impune asigurarea unei îndrumări mai competente a profesorilor atît prin inspecții efectuate de specialiști cit și prin editarea unor metodici elaborate de cei mai buni profesori de muzică, cu experiență bogată în predare. S-ar putea edita de asemenea culegeri de articole metodice pentru predarea muzicii în clasele I-II, III-IV și V-VIII. În același timp, este necesar ca manualele pentru clasele I-VIII să fie puse în deplină concordanță cu programa școlară și să se continue dotarea școlilor cu material didactic de specialitate (pic-up, magnetofon, discotecă, portrete de compozitori clasici romîni și străini etc.).

Valorificarea deplină a rezervelor existente pentru îmbunătățirea predării muzicii în condițiile actualei programe va permite profesorilor să-și aducă o contribuție mai eficientă la formarea educației și culturii muzicale a tinerii generații, dezvoltîndu-le bogăția tezaurului artei muzicale și învățîndu-i s-o iubească.

Prof. MARIN PISLARU

Prestigiu și tradiții didactice

Deosebita amploare pe care a căpătat-o învățământul artistic românesc în anii regimului democrat-popular, grija pentru creșterea tinerelor talente din toate domeniile artei, materializată în dezvoltarea continuă a rețelei școlilor de 8 ani și medii de artă, precum și a institutelor de artă, este încununată cu strălucitele succese ale reprezentanților artei românești la mari confruntări internaționale. Aceste rezultate de mare prestigiu se datoresc condițiilor optime create la noi în țară pentru înflorirea tuturor talentelor, contribuției celor mai renumiți artiști și pedagogi care activează pe acest tărîm la elaborarea unei didactici de specialitate cit mai valoroase. Școala artistică românească se distinge prin concepțiile sale înaintate, prin valoarea studiilor menite să realizeze șlefuirea migăloasă a valorilor de creație și interpretare. În mod special pe tărîmul muzicii au apărut o serie de lucrări foarte apreciate care se referă la toate gradele de învățământ muzical. Demne de menționat la loc de frunte printre acestea sînt „Manualul de vioară” de I. Geantă și Manoliu, „Metoda de vioară” de E. Cuteanu, „Metoda de oboi” de Pavel Tornea, „Metoda de pian” de Alma Cornea-Ionescu, piesele pentru pian „Miniaturi” de Sabin Drăgoi, „Poze și pozne” de Sabin Drăgoi, „Fabule” de Paul Constantinescu, „Metoda de violoncel” și „Studiul violoncelului” de D. Dinicu etc. Valoarea unora dintre aceste lucrări a fost apreciată elogios de specialiști cu înaltă reputație peste hotare.

Numeroase mărturii și fapte vin să ateste de pildă calitatea înaltă a lucrării „Studiul violoncelului” de D. Dinicu. Astfel prof. Carlos Estrada, directorul Conservatorului național de muzică din Montevideo, elogiind calitățile acestei manual, anunță introducerea lui în programa analitică din Uruguay. Profesorul C. Estrada scria cu acest prilej lui D. Dinicu: „Vă mulțumesc pentru foarte interesanta lucrare asupra violoncelului al cărei autor sinteți dumneavoastră și care va fi de mare folos pentru cursurile conservatorului nostru datorită seriozității și profunzimii ideilor expuse”.

Tot despre această lucrare cunoscutul profesor al Conservatorului din Moscova L. Ginsburg scrie: „Judecînd după vastul cuprins al problemelor și după imbinarea problemelor tehnice cu cele estetice ea prezintă un mare interes”.

Cuvinte de laudă asupra școlii românești de violoncel a avut de asemenea virtuosul italian Enrico Mainardi care în urma turneului de concerte efectuat în țara noastră nota într-o scrisoare adresată lui D. Dinicu: „Am apreciat sincer munca pasionată și serioasă a școlii dumneavoastră pentru dezvoltarea mereu mai profundă a nobilului nostru instrument”.

Concursurile internaționale „George Enescu” — manifestări artistice de prestigiu mondial — au evidențiat în fața unor jurii exigente, alcătuite din profesori cu vastă experiență pedagogică, pe lângă talentul tinerilor noștri interpreți, ascensiunea continuă a școlilor românești de vioară, pian și canto.

„Romînul pare că s-a născut cu vioara în mînă” — a devenit în zilele Festivalului George Enescu un adevăr acceptat de virtuosi ca David Oistrach și Henryk Szeryng. Profesorul Jacques Feschotte și compozitorul Georges Auric s-au exprimat elogios în cadrul unor interviuri acordate revistei *La Roumanie d'aujourd'hui* despre nivelul superior al școlii românești de canto.

O coordonată importantă a dezvoltării școlii muzicale românești contemporane o constituie fără îndoială tradițiile sale valoroase avînd o rădăcină seculară. Cu multe decenii în urmă, încă, nivelul atins de didactica muzicală românească a atras atenția cercurilor de specialitate de peste hotare.

Un moment semnificativ în afirmarea internațională a procesului de învățământ muzical românesc din trecut poate fi considerat anul 1936 cînd s-a organizat la Praga primul congres de educație muzicală. În fața unor personalități de talie mondială, țara noastră s-a prezentat cu o comunicare a profesorului George Breazu, precum și cu o formație corală de fete, dirijată de Margareta Zeon.

Aproape în unanimitate, ziarele și revistele de specialitate din străinătate au elogiat metodele și rezultatele practice ale didacticii noastre muzicale. Cunoscutul profesor al Universității din Colonia Karl Gustav Fellerer, scria în revista *Die Musik*: „În puține țări, muzica de școală a stîrnit atîta interes și a găsit o bază atît de sigură de dezvoltare în domeniul muzicii populare, ca în România”. Similare sînt calificativele lui Bartos Josef din *Prager Presse* (8 aprilie 1936) asupra didacticii noastre muzicale cînd afirma: „În privința cultivării educației muzicale nu este al doilea popor în Europa care să se poată măsura cu România”. Demonstrațiile practice muzicale de la Praga ale delegației noastre au avut chiar urmări imediate fiindcă dr. Vladimir Helfert din Brno îl încunoștiința pe George Breazu printr-o scrisoare, purtînd data de 7 octombrie 1936 că a reușit să convingă forurile slovace să introducă muzica în „toate școlile” și în „toate clasele”.

Cea mai măgulitoare apreciere asupra cărților românești de muzică prezentate în expoziția de la Praga rămîne însă aceea așternută de marele pedagog francez Amedée Gastoué în *Revue de musicologie* (1936): „Pe cînd un volum asemănător (celui redactat de George Breazu — n.n.) pentru clasele a patra ale liceelor și colegiilor franceze?”.

Astăzi, în regimul democrat-popular, asemenea realizări au putut fi dezvoltate pe scara întregului nostru învățământ.

Studiu la harpă

VIKREL COSMA

